

»TILLIT« (ZAUPANJE)

Anka Lisec

glavna in odgovorna urednica Geodetskega vestnika

Spoštovani bralci in bralke Geodetskega vestnika! Tokratna številka prinaša vrsto zanimivih prispevkov. Upam, da boste v teh vročih poletnih dneh našli prijetno senco, predvsem pa čas za sproščeno prebiranje vsebine naše skupne revije. Najprej iskrena hvala tistim, ki ste kakor koli prispevali k nastajanju druge številke letošnjega letnika! V prvi rubriki vas čakajo kakovostni znanstveni in strokovni članki tako s področja geodezije, geoinformatike kot s področja prostorskih znanosti. V uredništvu z veseljem ugotavljamo, da ste številni bralci Geodetskega vestnika prijazno sprejeli vabilo k pripravi tudi nekoliko bolj poljudnih prispevkov, strokovnih mnenj in poročil. Tako so v drugem sklopu revije predstavljeni zanimivi projekti, strokovne zanimivosti in mnenja na širšem geodetskem področju. Poleg standardne rubrike, ki prinaša novice javne geodetske službe in akademske sfere ter zanimivosti na področju tehnološkega razvoja, velja izpostaviti še zelo bogato rubriko z utrinki iz naših združenj in društev.

Po poročilih o različnih dogodkih geodetskih združenj in društev sodeč, je bila letošnja pomlad za slovensko geodezijo izredno pestra. Veliko strokovnih in družabnih dogodkov se je zvrstilo v preteklih mesecih. Hvala vsem, ki s svojo energijo in zanosom prispevate k živahnemu strokovnemu in družabnemu dogajanju. Pri tem moram izpostaviti osrednji strokovni dogodek Zveze geodetov Slovenije, 42. Geodetski dan, ki ga je zveza organizirala aprila v sodelovanju z Ljubljanskim geodetskim društvom.

Osrednja tema strokovnega posveta je bilo *preurejanje zemljišč*. V ospredju so bili predvsem postopki množičnega preurejanja zemljiških parcel, čeprav je za upravljanje zemljišč in izvajanje različnih ukrepov zemljiške politike zelo pomembna vsaka posamična storitev določevanja in spreminjanja mej zemljiških parcel. Ob tej priložnosti je Zveza geodetov Slovenije izdala zbornik recenziranih strokovnih prispevkov, ki je na voljo tudi v digitalni različici na spletni strani (<https://www.geodetskidan.si>). Pomembno sporočilo letošnjega Geodetskega dne je, da ima »preurejanje zemljišč oziroma zemljiških parcel ključno vlogo pri zagotavljanju temeljev za smotno gospodarjenje z urbanimi zemljišči, kmetijsko pridelavo in prehransko samooskrbo, za smotno gospodarjenje z drugimi naravnimi viri, za energetska oskrbo, zajavne infrastrukturne projekte ipd. Geodezija ima pri tem pomembno vlogo prek katastrskih postopkov preurejanja zemljišč. Geodetska stroka, vključujoč javno geodetsko službo, bi lahko prevzela vidnejšo, aktivnejšo vlogo tudi na področju množičnega preurejanja zemljiških parcel, predvsem pri komasacijah, ki so zagotovo velika priložnost in izziv za slovensko geodezijo in se danes izvajajo v omejenem obsegu, pretežno za kmetijske namene.«

Med pogovori s številnimi kolegi geodeti ob tej priložnosti sem se vprašala, ali se v Sloveniji premalo zavedamo, da so zemljiške parcele, ki jih geodeti določamo ali spreminjamo v okviru različnih geodetskih (katastrskih) storitev, prostorsko opredeljene enote nepremičnin, na katere se nanašajo različne pravice in dolžnosti. S »pristojnostjo« spreminjanja zemljiških parcel, nepremičninskih enot, geodet ne vpliva le na parcelno strukturo, ampak tudi na lastnino, rabo zemljišč in ima pomembno vlogo pri varovanju zasebnih in javnih interesov. To vlogo geodetov zemljemercev so v Avstriji, s katero si delimo skupno zgodovino nastajanja zemljiškega katastra, prepoznali že na začetku 20. stoletja in leta 1930 sprejeli Zakon o delitvi nepremičnin (nem. *Liegenschaftsteilungsgesetz*), na podlagi katerega se še vedno urejajo postopki spreminjanja zemljiških parcel v skladu s prostorskimi akti. V Zahodni Evropi, predvsem v skandinavskih državah, se za katastrske postopke, storitve na področju zemljiškega katastra, uveljavlja strokovni izraz »oblikovanje nepremičnine« (angl. *real property design*) ali »vzpostavlanje nepremičnine« (angl. *real property formation*). S postopki urejanja meje, parcelacije, izravnave meje, komasacijami itn. določamo oziroma oblikujemo nepremičninske enote. Razvite države imajo jasno določena pravila, usmeritve in omejitve pri oblikovanju nepremičninske enote, ki je lahko zemljiška parcela, posestna enota (kmetija kot nepremičninska enota je na primer poznana v Skandinaviji), z uvajanjem 3D-katastra poskušajo v nekaterih državah opredeliti »3D-parcelo« ali nepremičninsko enoto treh razsežnosti.

Določevanje »nepremičninske enote« torej ostaja eno pomembnih poslanstev geodetske stroke. Praksa iz tujine kaže, da ima geodet pri tem izredno pomembno vlogo in tudi odgovornost. Ključnega pomena za uspešno delo na tem področju je, kot pravijo Norvežani in Švedsi, »*tillit*«, kar bi v slovenski jezik prevedli kot »*zaupanje*«. V navedenih skandinavskih državah je med geodeti, ki delujejo na področju zemljiškega katastra, beseda »*tillit*« pogosto izpostavljena. Posebnost tega izraza je, da se bere enako z leve proti desni, »*tillit*«, in nasprotno, »*tillit*«. Skandinavski geodeti v tem vidijo simboliko – za uspešne postopke geodetskega (pre)urejanja zemljišč je namreč potrebno zaupanje – zaupanje morajo imeti vsi deležniki postopka, v vseh smereh. »*Če je zaupanje prisotno pri vseh deležnikih, potem je tudi zahtevne in množične postopke enostavno izvajati. Zaupanje pa se doseže, ko je nedvoumno, da se vsi deležniki trudijo doseči skupno zastavljen cilj na pregleden in odgovoren način,*« so prepričani.

Tako simboličnega izraza v slovenskem jeziku mi ni uspelo najti. Ali nam res manjka le »*tillit*«? Če je res tako, potem predlagam, da si pomagamo z zloženko »*vsestransko zaupanje*« ... Njen pomen ni več dvoumen, mar ne? Sporočilo je bistveno ...